

En landsby fuld af ja-hatte

Sammen har hundredvis af borgere i Ørsted købt kroen på folkeaktier og forvandlet det tidligere nødlidende, bodega-agtige sted til et succesrigt spisested og kulturhus. Det genåbnede efter coronatiden i torsdags, og har været med til at skabe en ny kultur i byen, siger to af tovholderne, Dag Kristiansen og Tove Hjort Jensen. I dag har folk i Ørsted ja-hatten på - og seneste nyt er, at borgerne ved hjælp af crowdfunding har købt en ejendom til et frivillighus midt på hovedgaden.

NORDDJURS

LOUISE WITT
jpaarhus@jp.dk

Hverdagen er ved at vende tilbage til Ørsted. Kroen har været coronalukket i et par måneder, men i torsdags, Kristihimmelfartsdag, genåbnede den. Og netop kroen er en oplagt nøgle til historien om Ørsted:

Mere end to millioner kroner er Ørsted Kro nemlig blevet bygget om for, men de facto har det kun kostet et lån på 200.000 kr.

Forklaringen er, at borgerne i landsbyen øst for Randers med omtrent 1.500 indbyggere har bidraget med et hav af frivillige arbejdstimer.

De har stået for forvandlingen af kroen, der havde udviklet sig til et lidt bodega-agtigt sted med orange vægge og slidte gulvtæpper, og hvor omsætningen mest kom fra at sælge flaskebajere i baren.

I dag fremstår krolokalet lyst og rustikt med en blanding af hvidpudsede vægge og fritlagte, røde murstensfelter, hvide træmøbler og en helt enkel bar i sort og hvid, og indgangen til byens samlingssted, der byder på alt fra ugentlig bespisning med tre slags stegt flæsk til jævnlig standup med navne som Tobias Dybvad og Lasse Rimmer, er ikke længere et par slidte trædøre, men nye glas-skydedøre.

100 frivillige håndværkere

Forvandlingen er sket ad flere omgange over de seneste syv år, herunder to store ombygninger og mange arbejdsdage. Til sidste store tur havde ca. 100 landsbyboer meldt sig som frivillige, der indgik i toholdsskift syv dage om ugen gennem syv uger - bare i køkkenet var der konstant

to-tre stykker beskæftiget med at sørge for bl.a. nybagt brød, lun leverpostej og servering af de fastelavnsboller, som bageren donerede.

Tovholderne bag ombygningerne har hver gang været makkerparret Dag Kristiansen og Tove Hjort Jensen - begge bankuddannede og tidligere kolleger; i arbejdstiden er han chefkonsulent på Finanssektorens Uddannelsescenter, mens hun er formuekonsulent i Djurslands Bank, Randers.

Han er engageret som formand for det aktieselskab, Ørsted Kro A/S, hvori 600 aktionærer sammen ejer Ørsted Kro på folkeaktier a 1.000 kr. Hun er leder af Ørsted Kros Venner, der står for at organisere kulturaktiviteter på Ørsted Kro - f.eks. foredrag med en lokal, der nu sejler turistbåde i Grønland, eller en Kim Larsen-aften med både anekdoter, musik og måske også en svingom.

Byg og hyg

Projekteringen har en pensioneret murer fra Ørsted stået for, mens Dag Kristiansen og Tove Hjort Jensen har skrabt fondsmidler sammen, mere end to mio. kr. i alt, ligesom makkerparret har sørget for, at der på arbejdsdagterne var sedler med klart definerede opgaver til alle fremmødte.

»Vi har selvfølgelig haft håndværkere på til at klare opgaver som f.eks. el, kloak, murer- og vvs-arbejde, men vi andre kan da sagtens rive noget tapet ned eller svinge en pensel, og folk synes, det er hyggeligt at være sammen om noget. Vi havde en håndværker, der fik betaling for at være her i dagtimerne, og når det så var fyraften, fortsatte han som frivillig,« fortæller Dag Kristiansen.

»Mange kom og meldte sig undervejs. Alle i byen hørte

nogen tale om, at nu skulle de altså ned på kroen og være med, og det smittede ligesom,« siger Tove Hjort Jensen.

Nej tak til forfald

55-årige Dag Kristiansen er vokset op i Ørsted, hvor kroen altid har været omdrejningspunkt - siden 1876 i de nuværende lokaler. Han var ked af at se Ørsted Kro forfalde, og da kroen for syv år siden kom til salg, fik han og medinitiativtager Torben Bach samlet en flok på ti om planen: at købe kroen sammen. Pris: 1,25 mio. kr. Målet var at bevare kroen - og fortsat kunne nyde lys i alle vinduer, som for folk i Ørsted er indbegrebet af liv i landsbyen.

»Vi indkaldte til et informationsmøde om ideen. Der var klapsalver for et godt forslag, men folk sagde: Vi vil altså også være med! Først kunne jeg ikke lige overskue at have så mange med, men efter en uge fik vi da lavet et koncept for det,« husker Dag Kristiansen.

54-årige Tove Hjort Jensen, der oprindeligt kommer fra nabobyen Tøjstrup, men er endt i Ørsted qua sit ægteskab med en indfødt, var en af dem, der var klar til at købe aktier og stemme dørklokker for at få flere med. Det var en intens periode, men grundlæggende var sælgerjobbet mere sjovt end hårdt, siger hun, ikke mindst fordi der i initiativgruppen også var en journalist, som hurtigt fik sendt nogle pressemeddelelser af sted og skaffet omtale i Lokalavisen og på TV2 Østjylland.

»Nogle ville ikke være med i starten, men de er så heldigvis kommet efterfølgende,« smiler Tove Hjort Jensen.

Lys i alle vinduer

Allerførste ryk, hvor ca. 40 frivillige hjalp til, varede en måned, og så var der stor fælles middag på kroen.

Dengang var der endnu intet sket på de fire gæsteværelser på førstesalen, der i dag også står gennemrenoverede og klar til overnattende gæster - alligevel blev alle lysene tændt deroppe.

»Det ser bare så godt ud at køre igennem byen og se de lys,« fastslår Tove Hjort Jensen.

Den salgs tricks behøver de

ØRSTED KRO

Ørsted Kro har en historie, der går helt tilbage til 1662 - dengang dog på en anden lokalitet i byen.

Kroen, der i 1668 fik kongelig bevilling, brændte imidlertid i 1777 sammen med det meste af byen. Nybygningen, hvor kroen havde til huse indtil 1876, er en rød bindingsværksbygning, som stadig ses i bybilledet.

Herefter rykkede Ørsted Kro ind i det lokale, hvor kroen stadig har adresse den dag i dag; meget er sket i lokalerne over årene - her har været alt fra velbesøgt madsted til noget, der mere minder om en bodega.

Kroens nyere historie begynder 15. september 2013, hvor 400 borgere erhvervede sig Ørsted Kro på folkeaktier a 1.000 kr. Herefter begyndte en storstilet istandsættelse af kroen med frivillig arbejdskraft. Kroen har i dag ca. 600 aktionærer og en aktiekapital på 1.738.000 kr.

Bag Ørsted Kro står aktieselskabet Ørsted Kro A/S og Ørsted Kros Venner, der står for at organisere kulturaktiviteter på Ørsted Kro; i det daglige er kroen bortforpagtet til kok Janne Simonsen, der har sat køkkenet på landkortet med faste tiltag som tre slags flæsk hver torsdag og helstegt pattegris den første fredag i hver måned. Janne Simonsen har også engageret sig meget i indretningen af Ørsted Kro.

En gruppe af kroens frivillige får sig en forfriskning efter at have sat bord og service op til kroens næste arrangement. Fra venstre: Kurt Kempel, Toni Moeskjær, Jørgen Kusk Lissi Kusk og Bente Meineche. Foto: Tobias Nicolai

ikke bruge længere. Når forpagter Janne Simonsen f.eks. fast den første fredag i måneden har helstegt pattegris på menuen, er der jævnlige bilkø gennem Ørsted. I stedet for at bande over den tabte tid på vej hjem fra job, glædes Tove Hjort Jensen over synet og det, byen har skabt.

Ja-hattenes by

»Kroen kunne være endt som rockerborg eller et spøgelseshus,« funderer Dag Kristiansen.

»Mange vil sige, at kroen har bidraget til at samle byen,« supplerer Tove Hjort Jensen.

»Det er, som om byens nyere historie begynder med Ørsted Kro. Tag vores slogan:

Ørsted - en glad by, som møder folk, når de kommer ind i byen. Ideen kom fra en af aktionærene. En anden sagde, at vi havde fået skabt en jakkultur. Det er rigtigt: I dag behøver jeg ikke tage ret hårdt fat for at få hjælp til noget,« siger hun, der har et kartotek på over 100 frivillige, der er klar til at hjælpe med alt fra at udarbejde en annonce til at skaffe nye ovenlysvinduer til kroen.

Mange ting sørger de frivillige selv for; når der er kulturtorsdag, er det f.eks. kutyme, at byens cykelgutter kører forbi og sætter borde op, mens en gruppe kaffedamer sørger for at dække op og brygge.

Det er ligesom om, at det gennem de seneste syv år er

”
Jeg vil ikke bare
bo på landet, jeg vil
leve på landet.

DAG KRISTIANSEN,
FORMAND FOR ØRSTED KRO A/S.

blevet lettere at få ting til at ske i Ørsted, siger de:

F.eks. har bestyrelsen bag Ørsted Kro indgået et samarbejde med Ørsted Borger- og Handelsstandsforening, der med hjælp fra Tove Hjort Jensens register over frivillige kompetencer i byen meget hurtigere har kunnet få nye ting sat i værk - og til en helt anden økonomi, fx en nylig renovering af byens flagallé.

Sidste nyt er, at aktionærene bag Ørsted Kro ved hjælp af crowdfunding har købt en ejendom, der grænser op til kroens gårdrum; på næste arbejdsdag skal huset males i kroens gule farve, så gårdrummet forskønnes. Lejeindtægter fra to lejligheder i ejendommen ryger ind i aktieselskabet, og et lokale ud

mod hovedgaden skal fremover bruges til frivilligheds- og mødelokale for borgerne i Ørsted.

Mails, mad og fællesskab

Almindelige aktier giver somme tider udbytte i kroner og ører, men ikke Ørsted Kro: Her er udbyttet mails om kommende arrangementer for alle andre, ligesom aktionærene bliver inviteret til den årlige generalforsamling med hyggeligt samvær og gratis mad og drikke, fortæller tovholderne. Men én ting er vigtigere end alt andet: fællesskabet.

»Til sidste generalforsamling var der en aktionær, der spurgte: Trænger vi ikke snart til at lave et stort projekt igen? Det er så hyggeligt,«

Ørsted Kro drives af byens borgere. Det har givet liv i noget, der var ved at dø. Et par af drivkræfterne er Tove Hjort Jensen, formand for Ørsted Kros Venner (th) og Dag Kristiansen (tv), formand for Ørsted Kro A/S. Foto: Tobias Nicolai

fortæller Dag Kristiansen.

I bruger selv rigtig mange timer på det her. Hvad motiverer jer?

»Opbakningen fra byen. At vi er med til at skabe noget,« siger Tove Hjort Jensen.

»Hvis du ikke anstrenger dig, så dør tingene herude på landet. Jeg vil ikke bare bo på landet, jeg vil leve på landet,« fastslår Dag Kristiansen.